

Korte risicobeoordeling

***Aleurocanthus spiniferus* (Quaintance) (EU – Q)**

Naam waaronder gereguleerd: *Aleurocanthus* spp. (Quaintance)

Categorie: insecten en mijten

Datum: juli 2024

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: Frankrijk, Griekenland, Italië en Kroatië (EPPO Global Database, 26.01.2024)

Buiten de Europese Unie: Hawaii (VS) en meerdere landen in Afrika, Azië en Oceanië. In Europa is het organisme behalve in bovengenoemde EU-lidstaten ook aanwezig in Albanië, Montenegro (EPPO-Global database, 26.01.2024).

Waardplanten

Het organisme is vooral bekend als aantaster van planten binnen het genus *Citrus*, maar tast veel meer soorten aan (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018). Cioffi et al. (2013) noemt 90 soorten uit 38 plantenfamilies. Voor de Nederlandse teelt is het organisme vooral relevant voor de bedekte teelt van snijbloemen en potplanten.

Belangrijkste pathways

1. Planten bestemd voor opplant met uitzondering van zaden

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	3	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	3	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	1/3*	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	1/3*	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	6	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	8	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	1	1 - 5

*scores voor twee verschillende situaties: detectie van het organisme voordat natuurlijke verspreiding tussen kassen is opgetreden/detectie nadat natuurlijke verspreiding tussen kassen is opgetreden

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 3 [1-5]

Biologie

Alle stadia van het organismen kunnen op planten aanwezig zijn, maar de kans op aanwezigheid van adulten lijkt klein omdat deze bij het verplaatsen van planten normaliter zullen wegvliegen. Adulten zouden zich eventueel tijdens transport kunnen ontwikkelen uit aanwezige poppen.

Wet -en regelgeving

Sinds 11 april 2022 gelden er bijzondere voorschriften voor:

- De import van planten bestemd voor opplant van *Diospyros kaki* L., *Ficus carica* L., *Hedera helix* L., *Laurus nobilis* L., *Magnolia* L., *Malus* Mill., *Melia* L., *Mespilus germanica* L., *Parthenocissus* Planch., *Prunus* L., *Psidium guajava* L., *Punica granatum* L., *Pyracantha* M. Roem., *Pyrus* L., *Rosa* L., met uitzondering van zaden, pollen en weefselkweekplanten. De planten moeten afkomstig zijn uit een gebied dat of productieplaats die vrij is bevonden van *A. spiniferus*, of afwezigheid van het organisme moet zijn gegarandeerd middels een effectieve behandeling van de planten (punt 30.1 in Bijlage VII van Uitvoeringsverordening 2019/2072),
- De EU-interne handel van planten bestemd voor opplant van *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf., and their hybrids, *Diospyros kaki* L., *Ficus carica* L., *Hedera helix* L., *Laurus nobilis* L., *Magnolia* L., *Malus* Mill., *Melia* L., *Mespilus germanica* L., *Parthenocissus* Planch., *Prunus* L., *Psidium guajava* L., *Punica granatum* L., *Pyracantha* M. Roem., *Pyrus* L., *Rosa* L., *Vitis vinifera* L., met uitzondering van zaden, pollen en weefselkweekplanten. De planten moeten afkomstig zijn uit een gebied dat of productieplaats die vrij is bevonden van *A. spiniferus*, of afwezigheid van het organisme moet zijn gegarandeerd middels een effectieve behandeling van de planten (punt 17.1 in Bijlage VIII van Uitvoeringsverordening 2019/2072).

De regelgeving zal binnenkort worden uitgebreid (EC, 2024) met een aantal plantensoorten, waarna de voorschriften voor import gelden voor: 'planten bestemd voor opplant van *Ceratonia siliqua* L., *Cercis siliquastrum* L., *Clematis vitalba* L., *Cotoneaster* Medik., *Crataegus* L., *Cydonia oblonga* L., *Diospyros kaki* L., *Eriobotrya japonica* (Thunb.) Lindl., *Ficus carica* L., *Hedera* L., *Magnolia* L., *Malus* Mill., *Melia* L., *Mespilus germanica* L., *Myrtus communis* L., *Parthenocissus* Planch., *Photinia* Lindley., *Prunus* L., *Psidium guajava* L., *Punica granatum* L., *Pyracantha* M. Roem., *Pyrus* L., *Rosa* L. en *Wisteria* Nutt., met uitzondering van zaden, pollen en weefselkweekplanten'.

Voor de EU-interne handel gelden de voorschriften dan voor 'planten bestemd voor opplant van *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf., and their hybrids, *Ceratonia siliqua* L., *Cercis siliquastrum* L., *Clematis vitalba* L., *Cotoneaster* Medik., *Crataegus* L., *Cydonia oblonga* L., *Diospyros kaki* L., *Eriobotrya japonica* (Thunb.) Lindl., *Ficus carica* L., *Hedera* L., *Magnolia* L., *Malus* Mill., *Melia* L., *Mespilus germanica* L., *Myrtus communis* L., *Parthenocissus* Planch., *Photinia* Lindley., *Prunus* L., *Psidium guajava* L., *Punica granatum* L., *Pyracantha* M. Roem., *Pyrus* L., *Rosa* L., *Vitis* L. and *Wisteria* Nutt., met uitzondering van zaden, pollen en weefselkweekplanten'.

Aleurocanthus spiniferus is gevestigd in de EU. De soorten waarvoor de voorschriften gelden, zijn de soorten die in de EU besmet zijn bevonden met *A. spiniferus* volgens Uitvoeringsverordening (EU) 2021/2285.

In Uitvoeringsverordening (EU) 2022/1927 staan de maatregelen die lidstaten moeten nemen in bepaalde afgebakende gebieden om verspreiding van het organisme te voorkomen. De

maatregelen houden o.a. in bestrijding van het organisme in de afgebakende gebieden en verplichte surveys in gebieden waar het organisme niet bekend is voor te komen, maar zich wel kan vestigen.

Vondsten en intercepties

In de periode 2014 t/m mei 2024 is het organisme eenmaal onderschept door een andere lidstaat: op planten uit Japan in 2017 door Italië (Europhyt, TRACES). In Nederlands is *A. spiniferus* in 2022 gevonden op een partij planten van *Citrus limon* en *xCitrofortunella microcarpa* op een veiling en in een kas van een handelsbedrijf. De planten waren in januari 2022 ingevoerd uit Italië (voordat de bijzondere voorschriften van kracht waren). Het organisme is geëlimineerd (NVWA, 2022).

In 2023 en 2024 waren er tientallen notificaties van uitbraken in verschillende EU-lidstaten (Europhyt-outbreaks, 14 juni 2023). In 2024 is het aantal afgebakende gebieden waarvoor inperkende maatregelen gelden flink uitgebreid (Uitvoeringsverordening (EU) 2024/589). In 2024 is het organisme tweemaal genotificeerd op planten in EU-handelsverkeer, door Frankrijk op planten uit Spanje (planten waren geleverd in 2023) en door Kroatië op planten uit Italië (iRASSF, 16-07-2024).

Score

Vanwege de intercepties en vondsten in de afgelopen 10 jaar 'score 3'. Er gelden weliswaar sinds 11 april 2022 bijzondere voorschriften voor import en invoer van diverse waardplantsoorten, maar *A. spiniferus* verspreidt zich nog steeds binnen de EU en heeft meer waardplanten dan de plantensoorten waarvoor nu de bijzondere voorschriften gelden. Zo ontbreken op de lijst *Arbutus unedo* L. en *Malva* sp. die door respectievelijk (Nugnes et al., 2020) en (Cioffi et al., 2013) besmet zijn bevonden in de EU. Verder zijn er geen middelen bekend waarmee alle stadia van het organismen voor 100% kunnen worden bestreden (een van de opties in de EU-regelgeving is een effectieve behandeling tegen alle stadia).

P2 (transfer): 5 [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant (zie rating guidance).

P3 (kans op vestiging na transfer): 3 [1-5]

De kans op vestiging lijkt niet heel groot, kleine populaties worden mogelijk door de teler geëlimineerd middels reguliere gewasbeschermingsmaatregelen.

P4 (kans overleven uitroeiactie): 1 (lokale besmetting), 3 (natuurlijke verspreiding tussen kassen [1-4])

Het organisme kan zich in Nederland buiten waarschijnlijk niet vestigen. Middels gerichte maatregelen lijkt de kans groot een besmetting te elimineren in een kas (score 1). Wanneer het organisme bij een vondst zich echter reeds heeft verspreid over meerdere kassen neemt de kans op eliminatie sterk af (score 3). Er zijn gewasbeschermingsmiddelen toegelaten die werkzaam zijn tegen de adulten en middelen die werkzaam zijn tegen de (jongere) larvale stadia. Er zijn middelen bekend op basis van dezelfde werkzame stof die werkzaam zijn tegen de eitjes (voorkomt ontwikkeling tot het eerste larvale stadium) en tegen de puparia (voorkomt ontwikkeling tot adult).

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

Aleurocanthus spiniferus is polyfaag. In de EU zijn *Citrus*, roos (*Rosa*) en klimop (*H. helix*) soorten die zwaar worden aangetast (Radonjic & Hrcic, 2021). Deze soorten worden in Nederland (ook) in kassen geteeld. Zware aantastingen in kasteelten van deze (en andere) gewassen zouden dus kunnen optreden. *Aleurocanthus spiniferus* is echter niet bekend als kasplaaag en het is daarom onzeker in hoeverre het organisme zich zal handhaven in kasteelten en zich zal ontwikkelen tot een plaag. Er is dus veel onzekerheid over het verwachte effect (score 2-4).

Mate van verspreiding: 3 [1-4]

Bij vestiging is de verwachting dat het organisme zich in de kasteelt zal verspreiden en dat op den duur jaarlijks 26-75% van de kassen met vatbare gewassen besmet raken (score 3).

Productiewaarde-teelt: 5 [1-6]

Onzeker is welke kasgewassen door *A. spiniferus* zullen worden aangetast onder Nederlandse omstandigheden. Een globale schatting is dat de productiewaarde van vatbare gewassen tussen de 100 en 250 miljoen ligt (score 5).

Impact op groene ruimte: 1 [1-5]

Het organisme kan zich waarschijnlijk niet buiten vestigen.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Het in stand houden van een productieplaats dat vrij is van het organisme is mogelijk lastig door natuurlijke verspreiding tussen kassen.

Productiewaarde-export: 5 [1-6]

Zie 'Productiewaarde-teelt

4. Referenties

- Cioffi M, Cornara D, Corrado I, Jansen MGM & Porcellil F, 2013. The status of *Aleurocanthus spiniferus* from its unwanted introduction in Italy to date. *Bulletin of Insectology*, 66 (2), 273-281.
- EC, 2024. Amendment of protective measures against pests of plants [Webpagina]. European Commission. Beschikbaar online: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14257-Amendment-of-protective-measures-against-pests-of-plants_en
- EFSA_Panel_on_Plant_Health, Bragard C, Dehnen-Schmutz K, Di Serio F, Gonthier P, Jacques M-A, Jaques Miret JA, Justesen AF, Magnusson CS, Milonas P, Navas-Cortes JA, Parnell S, Potting R, Reignault PL, Thulke H-H, Van der Werf W, Vicent Civera A, Yuen J, Zappalà L, Navarro MN, Kertesz V, Czwienczek E & MacLeod A, 2018. Pest categorisation of *Aleurocanthus* spp. *EFSA Journal*, 16 (10), e05436. Beschikbaar online: <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5436>
- Nugnes F, Laudonia S, Jesu G, Jansen MGM, Bernardo U & Porcelli F, 2020. *Aleurocanthus spiniferus* (Hemiptera: Aleyrodidae) in Some European Countries: Diffusion, Hosts, Molecular Characterization, and Natural Enemies. *Insects*, 11, 1. Beschikbaar online: <http://dx.doi.org/10.3390/insects11010042> Available from publisher's site
- NVWA, 2022. First Finding of *Aleurocanthus spiniferus* in plants of Citrus limon and xCitrofortunella microcarpa in a greenhouse of a trading company of potted plants. Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority. Beschikbaar online: <https://english.nvwa.nl/topics/pest-reporting/documents/plant/plant-health/pest-reporting/documents/pest-report-aleurocanthus-spiniferus-march-2022>
- Radonjic S & Hrnica S, 2021. Spreading of *Aleurocanthus spiniferus* (Quaintance) (Hemiptera: Aleyrodidae) in coastal area of Montenegro. *Acta Horticulturae*. Beschikbaar online: <https://doi.org/dx.doi.org/10.17660/ActaHortic.2021.1308.44>

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.